

Kovalenko V. P., Papura G. G. The Problem of Foreign Language Motivation and Linguo – Cultural Aspect

The article considers one of the most acute problem of foreign language methodology – learner’s motivation. It has been under thorough study of many foreign scientists and those of this country. The problem is still viewed to be complicated on account of lots and different fields of its study. The most significant comprises psychology, pedagogics, didactics, methodology. Here is also given the analyses of main mechanisms and stimulating factors of learner’s motivation. Their comprehension is absolutely necessary for reaching the proper level of positive learner’s motivation. In its turn a comparatively new branch of foreign language methodology linguo-didactics offers large possibilities to arise learner’s motivation to a greater height. The author suggests one of the effective ways of solving the problem due to introducing the means of linguo-cultural aspect of foreign language methodology. It is focused both on facilitating learner’s cross-cultural awareness and enhancing student’s self-motivation. It helps to make positive attempts to deal with the problem of motivation by encouraging not only successful teaching but also successful learning.

Key words: motivation, linguo -culture, linguo-didactics, country study, cross-cultural competence.

Стаття надійшла до редакції 02.02.2013 р.

Прийнято до друку 30.05.2013 р.

Рецензент – к. пед. н., доц. Спічка А. Г.

УДК 378.147:81’243-028.42+004

І. Б. Коротяєва, О. М. Бондаренко

**СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ**

Інтеграція української вищої освіти до європейського освітнього простору вимагає вдосконалення професійної підготовки спеціалістів. До сучасного університету висуваються вимоги фундаменталізації освіти, розвитку дослідницьких, комунікативних і професійних компетенцій, творчих здібностей особистості на засадах використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій. Впровадження засобів інформаційних і комунікаційних технологій в освітній процес, в тому числі у процес оволодіння іноземною мовою, стимулює викладання і навчання у новому інформаційно-освітньому середовищі. В останні роки до переліку професійних педагогічних умінь були долучені інформаційно-практичні вміння, які дають змогу студентам бути

мобільними і конкурентоздатними, адже вони представлятимуть свою країну на світовому рівні у всіх сферах життя.

Зазначена проблема постає ще більш актуальною в контексті Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти, зокрема для досягнення високих рівнів володіння загальнонавчальною і професійно орієнтованою іноземною мовою (C₁, C₂, C_{1p}, C_{2p}) [1].

Проблема створення єдиного освітнього та інформаційного простору сформульована у філософії освіти багатьох країн (Є. Веліхов, Б. Гершунський, Є. Полат, Дж. Коган та ін.). Серед українських дослідників, які займаються проблемами інформаційно-освітнього середовища, А. Білощицький, В. Биков, Н. Задорожна, В. Кухаренко, Т. Омельченко, Л. Оршанський, Л. Панченко, Н. Сиротенко та ін.

Дослідники розглядають інформаційно-освітнє середовище сучасного університету як багатоаспектну педагогічну реальність, що містить сукупність необхідних психолого-педагогічних умов, сучасних технологій навчання, програмно-методичних засобів навчання, які побудовані на основі інформаційних технологій і забезпечують супроводження та розвиток пізнавальної діяльності та особистості викладачів та студентів в процесі вирішення освітніх задач [2].

В. Биков вважає, що при побудові педагогічних систем необхідна реалізація принципів відкритої освіти, а використання сучасних методів і засобів інформаційно-комунікаційних технологій дозволяють суттєво розширити потенційний простір навчального середовища, а також забезпечити формування і використання відкритого освітнього простору [3].

Проблема використання інформаційних технологій у навчанні іноземної мови розглядалась у різноманітних аспектах такими вітчизняними та зарубіжними дослідниками як Ю. Гапон, Л. Горлова, Є. Дмитрієва, О. Зимовець, Є. Полат, Л. Скалій та ін.

Засобами формування нових професійних умінь філолога, як інформаційних, так і інноваційних, виступають інформаційно-комунікаційні технології, оскільки формування інформаційно-практичних умінь неможливо без застосування ІКТ виходячи із змісту самих умінь, а формування інноваційних умінь вимагає і інноваційних технологій, якими є ІКТ.

Вимоги сучасного інформаційного суспільства зумовлюють той факт, що для здійснення ефективної педагогічної діяльності вчитель повинен оволодіти не тільки проєктувальними, адаптаційними, організаційними, комунікаційними, дослідницькими професійними вміннями, але й інформаційно-практичними (уміння використовувати ІКТ у професійній діяльності) та інноваційними вміннями (володіння способами та прийомами інноваційних технологій, які: допомагають продуктивно розв'язувати інноваційно-педагогічні завдання) [4, с. 161].

Використання ІКТ є соціально значущим аспектом у формуванні професійної компетенції філологів, і зокрема інформаційної її складової оскільки обумовлює: 1) доступ до світових знань і культури країн, мову

яких майбутній учитель-філолог буде викладати учням; 2) передачу знань, напрацьованих людством до кожного користувача єдиного інформаційного простору; 3) необмеженість свободи творчості, що є показником високої професійної кваліфікації викладача-філолога; 4) розвиток гуманітарної спрямованості навчання; 5) адаптацію особистості майбутнього філолога до динамічно мінливих умов життя в цілому [5].

Використання ІКТ в навчальному процесі дозволяє: оптимізувати і модернізувати процес навчання; здійснити діагностику та управління навчальним процесом; використовувати можливості інформаційних технологій, недоступні в традиційному навчальному процесі; використовувати можливості мультимедійних технологій; організувати різноманітні форми діяльності студентів щодо самостійного пошуку та презентації знань; розвивати навички аналізу інформації; стимулювати мотивацію до навчання; збільшити соціальну та професійну мобільність студентів.

Професійна підготовка майбутнього фахівця будь-якого напрямку залежить від успішної взаємодії викладача та студента. Але традиційний університетський процес навчання не вирішує певних проблем, серед яких пропуски занять, індивідуалізація навчання, відсутність повноцінного контролю позааудиторної самостійної роботи. Стовідсоткове вирішення цих проблем майже неможливе, але впровадження у навчальний процес вищого навчального закладу інформаційно-комунікаційних технологій та поєднання очної і дистанційної форм навчання може досить суттєво цьому сприяти.

Тому метою нашого дослідження є створення та аналіз окремих елементів інформаційно-освітнього середовища в рамках викладання іноземної мови на філологічному факультеті, можливостей дистанційного навчання, наведення прикладів організації такого навчання в педагогічному університеті, розгляд проблеми поєднання дистанційного навчання з очним та характеристика його дидактичних особливостей.

Одним із елементів створеного нами інформаційно-освітнього середовища (філологічний факультет, Донбаський державний педагогічний університет) є Інтернет-сайт, точніше низка сайтів, присвячених навчальному курсу «іноземна мова» в цілому, та більш вузьким напрямкам філологічного факультету: теорія та практика перекладу, лінгвокраїнознавство, стилістика, порівняльна типологія, методика навчання іноземних мов та ін.

Під педагогічним сайтом викладача дослідники розуміють спроектований викладачем елемент інформаційно-освітнього середовища університету, що об'єднаний загальною предметною областю, ідеєю, смисловою спрямованістю, загальним стилем виконання, виконує презентаційну, інформаційну, навчально-методичну і комунікативну функцію [2, с. 99].

Серед розмаїття веб-сервісів, що дозволяють створювати освітні сайти, ми обрали Google. Багатофункціональні сервіси Google не тільки дозволяють спроектувати сайт, тобто елемент інформаційно-освітнього середовища навчального закладу, але й додати різноманітні комунікаційні можливості у вигляді 1) форуму (в даному випадку – це групи Google, які дозволяють спілкуватися та співпрацювати учасникам групи, а також впорядковувати та архівувати списки розсилки); 2) чату (GoogleTalk, який доступний у будь-якому продукті Google при спільному перегляді документів, презентацій, таблиць, їх редагуванні тощо, можливе навіть відеоспілкування); 3) коментування матеріалів та ін. Саме за допомогою форуму і чату ми мали можливість впровадити індивідуальні та групові консультації, запропонувати теми для обговорення та дискусій.

За допомогою сервісу Документи Google створюються різноманітні тестові форми-опитування, в яких можна використовувати альтернативний вибір, множинний вибір, вербальні відповіді, шкали оцінювання тощо. При необхідності, ці тестові форми можна вживати і як форми контролю. Певне налаштування дозволяє автоматично перевіряти відповіді студентів та надсилати оцінені тести на електронну пошту студентам з варіантами правильних відповідей та коментарями.

Захисні протоколи передавання даних, що використовуються Google, дозволяють налагоджувати персоніфікований сервіс, тобто надавати різних рівнів доступу до матеріалів сайтів, документів, презентацій, таблиць. Наприклад, у документах Google власник (викладач або студент) налаштовує спільний доступ за такими критеріями:

- для всіх у мережі, тобто будь-хто в Інтернеті має доступ до матеріалу, авторизація не потрібна;
- для всіх, хто отримав посилання, авторизація теж не потрібна;
- приватний – доступ мають авторизовані користувачі, які поділяються на тих, хто може переглядати, може коментувати і може редагувати.

До всіх інших матеріалів – презентацій, таблиць, малюнків – надається доступ за такою ж схемою, тільки без можливості коментувань.

На наших освітньо-педагогічних сайтах, які динамічно розвиваються, розміщено навчальні програми, навчально-методичні матеріали, дидактичні матеріали, методичні рекомендації, посилання на веб-ресурси, комплекси тестових завдань тощо. Але головним досягненням ми вважаємо спільну плідну роботу зі студентами над матеріалами сайтів – документами, презентаціями, таблицями, проектами, результатами анкетувань, опитувань, інтерв'ю. Наданий редакторський доступ дає можливість студенту проявити себе індивідуально у пізнавальному та творчому ракурсі при створенні презентації, проекту, Європейського мовного портфелю чи редагуванні

документа (таблиці). Це і пошук цікавої інформації з теми, і аргументоване лаконічне висловлювання для презентації або розширене для текстового документа, і певні дизайнерські здібності, тощо. З іншого боку власник, презентації чи документа (викладач), переглядаючи історію змін, має можливість оцінити окремий вклад кожного студента-редактора, побачивши час його роботи, відновивши у будь-який момент версію презентації або документа того чи іншого студента. Звичайно, така робота будується перш за все на пріоритеті самоконтролю, але і забезпечує контроль з боку викладача.

Таким чином, рамки запропонованого інформаційно-освітнього середовища забезпечують інтерактивність між викладачем і студентами, а також відповідають загальносвітовим принципам Інтернет-освіти:

- вільне планування навчання;
- свобода у виборі часу і темпів навчання;
- не «освіта на все життя», а «освіта крізь усе життя»;
- не студенти йдуть до знань, а знання доставляються людині

[2, с. 126].

Більше того, студенти безпосередньо приймають участь у створенні цих знань (пошук, класифікація, аналіз і синтез, узагальнення, презентація), – іншими словами, створюють інтелектуальний продукт сучасного рівня.

Здійснені нами кроки на поєднання очної та дистанційної освіти створили у навчальних групах атмосферу, що орієнтує студентів-філологів на постійне поліпшення якості мовної освіти. Спільна праця над проектами, документами, науковими доповідями, лінгвістичними дослідницькими завданнями, розробками інтегрованих уроків в рамках педагогічної практики, презентаціями в умовах різнорівневої освіти дозволяє максимально використовувати індивідуальний потенціал, реалізувати систему комплексної (множинної) оцінки якості освіти.

В ході дослідження ми дійшли висновку, що безперервні інформаційно-комунікаційні новації переростають в освітні інновації. Академічна група студентів фактично перетворюється у дослідницьку лабораторію, включаючись в університетську спільноту. Все це робить сучасне навчання інтерактивним.

Подальші перспективи дослідження ми бачимо у виході на всеукраїнські, а також міжнародні мережеві професійні спільноти. Постійний розвиток інформаційних засобів передбачає пошук нових ідей, створення технологій формування професійних умінь, рейтингу та моніторингу рівня сформованості інформаційної складової професійної компетенції.

Список використаної літератури

1. **Common** European Framework of Reference for Languages Learning, teaching, assessment. – Cambridge Univ.Press, 2003. – 260 p.
2. **Панченко Л. Ф.** Інформаційно-освітнє середовище сучасного

університету : монографія / Л. Ф. Панченко ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 280 с. **3. Биков В. Ю.** Відкрите навчальне середовище та сучасні мережні інструменти систем відкритої освіти [Електронний. ресурс] / В. Ю. Биков. – Режим доступу : http://www.ii.npu.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=495%3A2009-11-27-12-10-09&catid=84%3A-16&Itemid=64&lang=uk.

4. Зимовець О. А. Технологічний підхід до формування професійних умінь майбутніх учителів іноземних мов засобами інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійно-методичної підготовки / О. А. Зимовець // Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка. – 2008. – №37. – С. 165 – 165. **5. Скалій Л.** Використання інформаційних технологій у формуванні професійної компетенції майбутнього вчителя іноземних мов / Л. Скалій // Іноз. мови. – 2003. – №4. – С. 6 – 9.

Коротяєва І. Б., Бондаренко О. М. Створення інформаційно-освітнього середовища у процесі формування професійної компетенції майбутніх філологів

У статті аналізуються шляхи створення інформаційно-освітнього середовища як чинника формування професійної компетенції конкурентоспроможних випускників вищих навчальних закладів у процесі навчання іноземної мови. Представлено досвід роботи з поєднання очної та дистанційної освіти студентів-філологів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволяє оптимізувати та модернізувати процес навчання, здійснювати діагностику та управління навчальним процесом, збільшити соціальну та професійну мобільність студентів.

Ключові слова: інформаційно-освітнє середовище, дистанційна освіта, професійна компетенція, майбутні філологи, іноземна мова.

Коротяєва І. Б., Бондаренко Е. Н. Создание информационно-образовательного пространства в процессе формирования профессиональной компетенции будущих филологов

В статье анализируются пути создания информационно-образовательного пространства, способствующего формированию профессиональной компетенции конкурентоспособных выпускников высших учебных заведений в ходе изучения иностранного языка. Представлен опыт работы по соединению очной формы обучения и дистанционного образования студентов-филологов с использованием информационно-коммуникационных технологий, что позволяет оптимизировать и модернизировать процесс обучения, осуществлять диагностику и управление учебным процессом, повысить социальную и профессиональную мобильность студентов.

Ключевые слова: информационно-образовательное пространство, дистанционное образование, профессиональная компетенция, будущие филологи, иностранный язык.

Korotiaieva I. B., Bondarenko O. M. Creation of the Information and Educational Space in the Process of the Development of Professional Competence of Prospective Philologists

The article deals with the ways of the creation of a special information and educational space as a factor of forming professional competence of highly-competitive graduates of higher educational establishments in the process of teaching and learning foreign languages. The use of information and communication technologies enables to optimize and modernize the teaching-learning process; to carry on diagnostics and administration; to use possibilities of multimedia technologies; to organize various students' activities in their independent acquisition of knowledge and its presentation; to develop skills of information analysis; to stimulate motivation to studies; to enhance social and professional mobility of students. The experience of work aimed at combining full-time training and distance education of students-philologists is provided. Combination of full-time training and distance education allows to make the teaching-learning process interactive, to use the best of the individual potential, to realize the system of a complex assessment of the language education quality.

Key words: information and educational space, distance education, professional competence, prospective philologists, foreign language.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2013 р.

Прийнято до друку 30.05.2013 р.

Рецензент – к. філол. н., доц. Голуб О. М.

УДК 378:811.111

С. Ф. Лук'яненко

**ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ВЗАЄМОРЕДАГУВАННЯ
У СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ
ІНШОМОВНОГО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ**

Здійснення мовленнєвого контролю є важливим етапом під час створення письмового висловлювання при вивченні іноземної мови. Навчитися своєчасно помічати й усувати помилки як у змісті, так і в мовному оформленні тексту, є необхідною умовою формування комунікативної компетенції студентів, досягнення ними високої культури писемного мовлення.

Традиційно робота над формуванням вмінь контролювати і вдосконалювати написане на факультетах іноземних мов проводиться у двох напрямках: